

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Ι

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ του Εκπαιδευτικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	ΠΕ02	I

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/-ΤΡΙΩΝ

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΑΞΗ/ΤΜΗΜΑ
1	Τσουκαλά Βασιλική	B4
2	Χαραλαμπίδου Ελένη	B4
3	Ψαράκη Μαγδαληνή	B4

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.1 ΤΙΤΛΟΣ Δημόσιος και ιδιωτικός βίος των Βυζαντινών

1.2 ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ Διοίκηση, αξιώματα, επαγγέλματα, εκπαίδευση, αστική ζωή, ύπαιθρος.

1.3 ΣΚΟΠΟΣ

Ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας και καλλιέργεια ερευνητικού πνεύματος.

Πληροφόρηση και διεύρυνση γνωστικού πεδίου.

Εμβάθυνση στην ιστορική περίοδο που διδάσκεται.

Εξοικείωση με νέες μορφές μάθησης, με τη διερεύνηση, με τη χρήση βιβλιογραφίας και με την αφαιρετική σύνθεση.

1.4 ΜΑΘΗΜΑ/ ΚΕΦΑΛΑΙΟ/ΕΝΟΤΗΤΑ

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου

Κεφ. 1, ενότητα 6

Κεφ. 2, ενότητες 2, 3, 4, 6

Κεφ. 3, ενότητα 2

Κεφ. 4, ενότητα 2

Κεφ. 5, ενότητα 5

1.5 ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Πληροφόρηση και διεύρυνση γνωστικού πεδίου.

Εμβάθυνση στη διδακτέα ύλη ενός μαθήματος και αναλυτική πραγμάτευση ενός θέματος.

Συνεργασία, υπευθυνότητα, μέθοδος, οργάνωση, αφαίρεση, σύνθεση.

1.6 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ/ΠΗΓΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ

Σχολικό εγχειρίδιο

Βιβλιογραφικό υλικό με την υπόδειξη του εποπτεύοντος εκπαιδευτικού.

Διαδικτυακές πηγές (σε έντυπη μορφή) με την υπόδειξη του εποπτεύοντος εκπαιδευτικού.

Άλλο υλικό που θα προσκομίσουν οι ίδιοι οι μαθητές.

Βιβλιογραφία:

1. Σχολικό εγχειρίδιο Β' Γεν. Λυκείου, Γενικής Παιδείας: "Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου", ΙΤΥΕ "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"
2. VASILIEV "ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ 324-1453", ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΕΡΓΑΔΗ
3. Δ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ "Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ", ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
4. TAMARA TALBOT RICE "Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ", ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

3. α. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕ για ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1.	Πώς συνεργάστηκαν;				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Συζήτησαν όλες τις απόψεις και συνέθεσαν μερικές από αυτές ή όλες, ώστε να εκφέρουν κοινή άποψη.	
2.	Ποιοι συνεισέφεραν;				ΟΛΟΙ: Όλοι είχαν να πουν κάτι για ό,τι ανέλαβαν, οπότε χρειάστηκε να συνθέσουν σε μια εργασία πολλές απόψεις.	

ΣΥΝΕΠΕΙΑ

3.	Συνέβαλαν όλοι στον εμπλουτισμό της ομαδικής εργασίας;				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Όλοι έφεραν νέο υλικό, για ό,τι είχαν αναλάβει και το συνέθεσαν στο τελικό παραδοτέο.	
4.	Συνέπεια ως προς τις υποχρεώσεις τους στη συνεισφορά υλικών;				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Όλοι έφεραν τα υλικά που συμφωνήθηκαν.	

ΔΟΜΗ

5.	Συστατικά στοιχεία της καταγραφής της έρευνας				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Όλα τα απαιτούμενα στοιχεία υπάρχουν και έχουν τεθεί πρόσθετα στοιχεία.	
----	---	--	--	--	---	--

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

6.	Ερευνητικό ερώτημα/σκοπός/σύνδεσή του με το πλαίσιο				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Ο σκοπός του ερωτήματος που πρέπει να απαντηθεί στο σχέδιο αναγνωρίζεται και δηλώνεται σαφώς η σύνδεσή του με το πλαίσιο.	
7.	Βιβλιογραφικές αναφορές				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Αναφέρονται όλες	

	στο ερευνητικό ερώτημα				οι βιβλιογραφικές αναφορές που σχετίζονται με το ερευνητικό ερώτημα.	
8.	Περιγραφή των ερευνητικών διαδικασιών που ακολουθήθηκαν				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Οι διαδικασίες καταχωρίζονται με σαφή βήματα. Κάθε βήμα αποτελεί μια ολοκληρωμένη πρόταση.	
9.	Συμπεράσματα				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Τα συμπεράσματα περιγράφουν τις δεξιότητες που αποκτώνται και τις πληροφορίες που αποκτώνται.	
10.	Γενική εικόνα της παραδοτέας αναφοράς	Ορθή επιλογή κειμενικών μορφών, παράγραφοι, επιμέρους τίτλοι, ορθή χρήση όρων, εννοιών και συμβόλων.				

Δημόσιος και ιδιωτικός βίος των Βυζαντινών

Δημιουργική εργασία στο μάθημα ιστορία γενικής β' Λυκείου

Μέλη Ομάδας:

1. Βάσω Τσουκαλά Β4
2. Ελένη Αλεξάνδρα Χαραλαμπίδου Β4
3. Μάγδα Ψαράκη Β4

Υπεύθυνος Καθηγητής:

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- + Αστική ζωή..... σελ. 2-4
- + Ύπαιθρος..... σελ. 5-6
- + Εκπαίδευση..... σελ. 7
- + Αξιώματα-Επαγγέλματα..... σελ. 8-12
- + Διοίκηση..... σελ 13
- + Βιβλιογραφία..... σελ 14

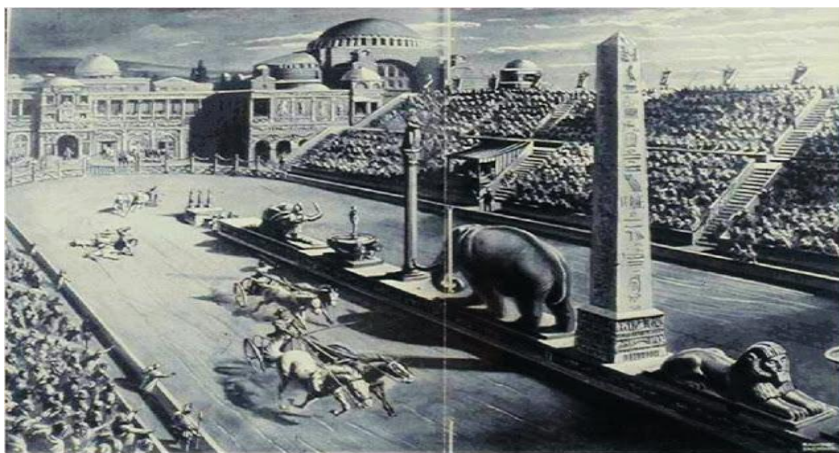
«Αστική Ζωή»

Στην περίοδο που μελετήσαμε στο Βυζάντιο, παρατηρείται ανάπτυξη παραγωγής και εμπορίου, λόγω της έκδοσης του χρυσού βυζαντινού νομίσματος από τον Κωνσταντίνο θ'. Οι δυνατοί ευνοήθηκαν από αυτή την κατάσταση και εκμεταλλευόμενοι τη θέση τους, απαλλάχθηκαν από τη φορολογία και επιβάρυναν οικονομικά τους γεωργούς.

Παρά τις κοινωνικές ανισότητες κανείς δεν εξαιρούνταν από τις δραστηριότητες της πόλης (ιππόδρομος, αγορά, πλατεία και άλλα).

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

Ο ιππόδρομος ήταν το επίκεντρο της αστικής ζωής των Βυζαντινών! Τα καθίσματα του ήταν για όλους τους κατοίκους ανεξάρτητα από την τάξη ή το επάγγελμα και η είσοδος ήταν δωρεάν. Ήταν χώρος θεατρικών παραστάσεων, αρματοδρομιών, θρησκευτικών πομπών, δημόσιων τελετών και πολιτικών συγκεντρώσεων. Η σημασία του ιπποδρόμου φαίνεται όχι μόνο από τη μεγάλη συμμετοχή των κατοίκων αλλά και από τη μεγαλοπρεπή εμφάνιση του αυτοκράτορα.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Μεγάλες εκτάσεις στο κεντρικό μέρος είχαν πλατείες, στις οποίες υπήρχαν κινητές αγορές, πολυάριθμα μαγαζιά, πολυάριθμοι πλανόδιοι και μικροπωλητές. Εκεί μάθαιναν τα νέα και συζητούσαν για τα προβλήματα τους. Επίσης υπήρχαν πολλά πάρκα, στα οποία εκδηλώθηκε το έντονο ενδιαφέρον τους για τους κήπους (για παράδειγμα ενασχόληση με ανθοκήπια). Άλλες

ασχολίες διασκέδασης τους ήταν τα χορευτικά προγράμματα, τραγούδια, κωμικές σκηνές κλπ.

Πλατεία-Αγορά

ΥΔΡΕΥΣΗ

Το νερό αποτέλεσε βασική προϋπόθεση για τις πόλεις. Χρησιμοποιούνταν για καθαριότητα, ψυχαγωγικές ανάγκες και για άνεση. Οι Βυζαντινοί αγαπούσαν ιδιαίτερα τα λουτρά γεγονός που αποδεικνύεται από τον πολύ χρόνο που αφιέρωναν σε αυτά.

Λουτοά

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Η διατροφή τους έμοιαζε σε μεγάλο βαθμό με τη δική μας. Επίσης τηρούσαν τις νηστείες τους με ευλάβεια.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Στον αρχαίο ελληνικό κόσμο, όπως και στην μεσαιωνική βυζαντινή αυτοκρατορία η πίστη και η ιατρική ήσαν ανέκαθεν στενά συνδεδεμένες. Τέλος υπήρχαν πολλά νοσοκομεία και ορφανοτροφεία.

«ΥΠΑΙΘΡΟΣ»

Κατά τη διάρκεια της πρώιμης βυζαντινής ιστορίας δίνονταν πιο πολύ σημασία στις πόλεις παρά στην ύπαιθρο. Οι φόροι που δεν πληρώνονταν από ορισμένους αστούς επιβάρυναν τους χωρικούς οι οποίοι ήταν υποχρεωμένοι να τους πληρώνουν οι ίδιοι. Γι' αυτό επικράτησε φτώχεια στους χωρικούς και διακατέχονταν από μίσος προς τον φοροεισπράκτορα με αποτέλεσμα να ξεσπάσουν εξεγέρσεις.

Παρά το γεγονός ότι είχαν στην κατοχή τους πολλά κτήματα και ζώα λόγω της βαριάς φορολογίας αναγκάζονταν να πουλήσουν το χωράφι τους στον πιο πλούσιο γείτονα και να εργάζονται για αυτόν ως δουλολάροικοι (οικονομική εκμετάλλευση). Αυτό είχε ως συνέπεια να είναι τελικά περισσότεροι οι σκλάβοι και οι εργάτες παρά οι γεωργοί.

(καλλιεργεί κλήματα, αμπέλια)

Τα κύρια προϊόντα παραγωγής στην ύπαιθρο ήταν το λάδι το κρασί και τα δημητριακά τα οποία ήταν διαθέσιμα και στη πόλη. Όμως μετά τη κατάκτηση της Συρίας και της Αιγύπτου, τα κτήματα τους καταστράφηκαν και αναγκάστηκαν να τα απεμπολήσουν. Αυτό είχε ολέθριες συνέπειες στην αστική ζωή. Δηλαδή η έλλειψη καλλιεργητών έγινε τόσο αισθητή ώστε η κυβέρνηση έλαβε μέτρα για την προστασία των χωρικών.

Η ζωή τους συγκεντρώνονταν γύρω από την οικογένεια και την εκκλησία. Τα σπίτια τους ήταν γενικά μικρά αλλά οι πιο ευκατάστατοι ζούσαν σε διώροφα και είχαν την άνεση να διατηρούν ανθόκηπους. Εκεί καλλιεργούσαν συκιές, αμπέλια και λαχανικά.

Για διασκέδαση ασχολούνταν με το κυνήγι (κυρίως λαγών) με τη χρήση σκυλιών. Ψυχαγωγία επίσης του προσέφερε η ενασχόληση με την εξοχή και τη γεωργία (συγκομιδή σταφυλιών). Επίσης συγκεντρώνονταν στα εμποροπανηγύρια και στις εξίσου ζωηρές αγορές.

«Εκπαίδευση»

Η εκπαίδευση ήταν ένας τομέας που είχε μεγάλη αξία για την καθημερινότητα των βυζαντινών. Ιδιαίτερα εκτίμηση είχαν για τον πνευματικό πολιτισμό των αρχαίων ελλήνων. Την εποχή εκείνη το πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης ήταν το κέντρο της μορφώσεως της αγωγής και της φιλολογίας.

Τα σχολεία ήταν ανοιχτά σε όλους ανεξάρτητα από τη κοινωνική τους θέση. Εκεί διδάσκονταν γραμματική, ανάγνωση, γραφή και σπούδαζαν ρητορική, φιλοσοφία και τις τέσσερις τέχνες (αριθμητική, γεωμετρία, μουσική και αστρονομία). Ήταν ακόμα υποχρεωτική η αποστήθιση της Βίβλου. Άλλωστε είναι γνωστό ότι έδιναν μεγάλη σημασία στη θρησκεία τους.

Επίσης, είχαν ιδρυθεί πανεπιστήμια, ακαδημίες και βιβλιοθήκες όπου υπήρχε τεράστια ποικιλία βιβλίων. Λόγω της ανάπτυξης της τυπογραφίας και της ύπαρξης αντιγράφων τα βιβλία ήταν σε προσιτές τιμές για το λαό.

Σημαντικά πρόσωπα που συνέβαλλαν στον εκπαιδευτικό τομέα ήταν ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος με την επινόηση του αλφαβήτου. Οι βυζαντινοί

προσέφεραν στον πολιτισμό μεγάλο αριθμό έργων που αποτέλεσαν ακρογωνιαίο λίθο για την ευρωπαϊκή σκέψη.

«Αξιώματα- Επαγγέλματα»

Επαγγέλματα

Αστικά Επαγγέλματα

Η άσκηση των επαγγελμάτων κατά τη βυζαντινή περίοδο ήταν ελεγχόμενη από το κράτος και οργανωμένη σε συντεχνίες (επαγγελματικά σωματεία ομότεχνων). Τα χαρακτηριστικά και η λειτουργία κάθε συντεχνίας ορίζονταν σαφώς από τους νόμους και δεν επιτρεπόταν να ανήκει κανείς σε δύο συντεχνίες συγχρόνως. Κάθε συντεχνία διατηρούσε τα εργαστήρια ή τα μαγαζιά της σε συγκεκριμένη περιοχή της πόλης.

Αμπελουργός

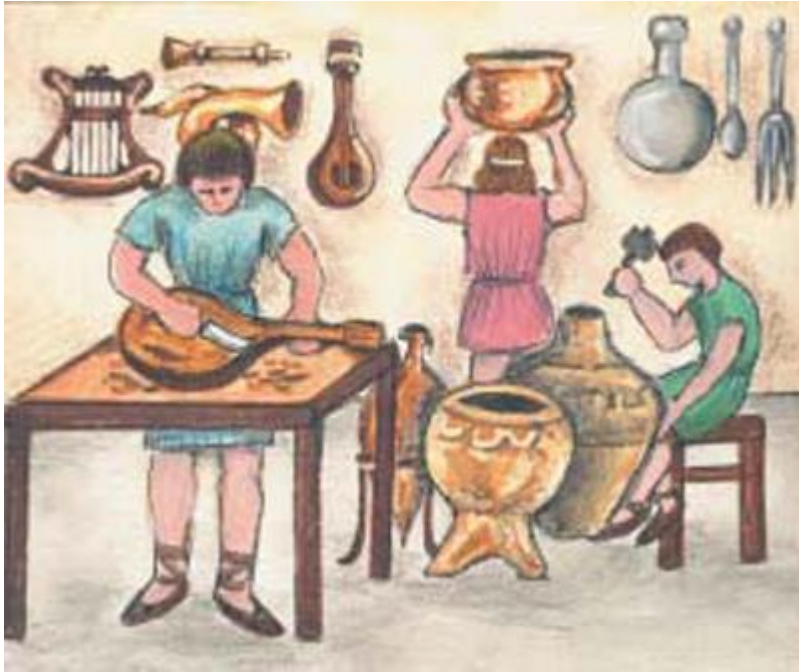

Σιδεράς

Μερικά από τα αστικά επαγγέλματα

Κεραμέας (κατασκευαστής χρηστικών πήλινων αγγείων ή κεραμικών οικοδομικών υλικών), **βυρσοδέψης** (επεξεργαστής δερμάτων), **βαφέας**, **χαλκωματάς**, **μακελάρης** (σημερινός κρεοπώλης), **λαχανοπώλης**, **γυρεύοντες** (πλανόδιοι μικροπωλητές), **οικοδόμος**, **μαΐστωρ** και **μαθητές** (ασχολούνταν μαζί με τον οικοδόμο στο χτίσιμο σπιτιών), **διδάσκαλος**, **ιατρός**, **μυρεψός** (πωλητής αρωμάτων και φαρμάκων), **Υφάντρια**, **κουρίσσα** (φρόντιζε για την κόμμωση των γυναικών και δούλευαν στα σπίτια και στα λουτρά), **χρυσοχόος**, **παπουτσής**, **υαλουργός**, **σκυτοτόμος** (κατασκευαστής σανδαλιών), **τσαγκάρης** (κατασκευαστής τζαγγίων δηλαδή είδους μπότας), **ξυλουργός**. Υπήρχαν επίσης **μαγκικεΐα** (φούρνοι).

Αγροτικά Επαγγέλματα

Οι αγροτικές και κτηνοτροφικές ασχολίες ήταν η βάση της οικονομίας. Το δημοσιονομικό σύστημα του βυζαντινού κράτους στηριζόταν στην αγροτική παραγωγή της οργανωμένης κοινωνίας του χωριού.

Αγροτικά Επαγγέλματα

Δουλοπάροικοι

Βυζαντινό άροτρο

Αγρότης (Ψηφιδωτό)

Βοσκός

Εκείνο, πάντως, που γνωρίζουμε με βεβαιότητα είναι ότι οι βυζαντινοί ψαράδες ψάρευαν με δίκτυα χρησιμοποιώντας τα όπως και σήμερα.

Κτηνοτρόφοι βόσκουν τα ζώα τους

Αξιώματα

Οι βυζαντινοί αποκαλούσαν τα τιμητικά αξιώματα «αξίας δια βραβείου», γιατί η απονομή τους γινόταν στη διάρκεια τελετής.

Το τιμητικό αξίωμα (ύπατος, δισύπατος σπαθαροκουβικουλάριος, μάγιστρος κλπ) ήταν ισόβιο αλλά όχι κληρονομικό και έδινε, σε όποιον το είχε το δικαίωμα να εισέρχεται στο παλάτι, να παρίσταται σε διάφορες τελετές και να έρχεται έτσι σε προσωπική σχέση με τον αυτοκράτορα. Για να αποκτήσει κανείς ένα αξίωμα τιμητικό ήταν υποχρεωμένος να καταβάλλει στο κράτος ένα ποσό, το οποίο δε μπορούσε πια να του επιστραφεί. Για αντάλλαγμα δικαιούταν κάθε χρόνο να εισπράττει τον μισθό του.

Στα κατώτερα αξιώματα η απόκτηση ενός τιμητικού αξιώματος ήταν ταυτόχρονα και ένας τρόπος επένδυσης χρημάτων. Ο δικαιούχος του τιμητικού αξιώματος είχε και άλλα σημαντικά οφέλη. Ξεχώριζε από τον κοινό λαό και γίνονταν «έντιμος», είχε προνομιακή μεταχείριση στις δημόσιες υπηρεσίες και στα δικαστήρια.

Τέλος υπήρχαν κατηγορίες πολιτών που δεν είχαν δικαίωμα να αποκτήσουν τιμητικό αξίωμα (εγκληματίες, αιρετικοί και οι έμποροι και οι βιοτέχνες οι

οποίοι θεωρούνταν ότι ασκούν ταπεινό επάγγελμα εξαιτίας του κέρδους που επεδίωκαν). Από τον 11^ο αιώνα νέα αξιώματα εμφανίστηκαν τα οποία άρχισαν να μοιράζονται σε εμπόρους και βιοτέχνες

«Διοίκηση»

Κατά τους τρεις πρώτους αιώνες της αυτοκρατορίας, που ο διοικητικός μηχανισμός ήταν ακόμα στη διαδικασία της διαμόρφωσης του, ο αυτοκράτορας έπρεπε να αφιερώνει πολύ από τον χρόνο του για να κυβερνάει ο ίδιος, χρησιμοποιώντας ανθρώπους για να τον βοηθούν (μάλλον αυλικόι παρά διοικητικά όργανα). Ο αυτοκράτορας, λοιπόν, στο Βυζάντιο βρισκόταν στην κορυφή ως υπέρτατος δικαστής και η δικαιοσύνη απονέμετο είτε από τον ίδιο προσωπικά, είτε δια μέσου κρατικών λειτουργών.

Επειδή όμως οι κρατικοί λειτουργοί δε γνώριζαν με ακρίβεια τους νόμους, χρησιμοποιούσαν ως βοηθούς για την έκδοση των αποφάσεων **νομομαθείς**. Η συμμετοχή του αυτοκράτορα και η εποπτεία του στη δεύτερη περίπτωση απονομής δικαιοσύνης εξασφαλιζόταν είτε μέσω του **κονσιστώριου**, ένα είδος εφετείου για όλα τα δικαστήρια της αυτοκρατορικής επικράτειας ή μέσω απαντήσεων σε αιτήσεις δικαστών και ιδιωτών.

«Βιβλιογραφία»

- ❖ vizantinaistorika.blogspot.gr
- ❖ el.wikipedia.org
- ❖ www.stougiannidis.gr
- ❖ www.politeianet.gr
- ❖ kathimerinizoistobizantio.wikispaces.com
- ❖ Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ, TAMARA TALBOT RICE
- ❖ VASILIEV
- ❖ Σχολικό βιβλίο ιστορίας γενικής παιδείας β' Λυκείου
- ❖ Google images